

Til beslutningsforslag nr. B 8. Beretning afgivet af Skatteudvalget den 17. maj 2000

Beretning

over

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af pensionsordning for selvstændige erhvervsdrivende ved afhændelse af virksomhed i forbindelse med generationsskifte

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i nogle møder.

Endvidere har udvalget modtaget en skriftlig henvendelse fra Forsikring & Pension.

Skatteministeren har udtalt følgende:

»Regeringen vil gerne være med til at forbedre pensionsopsparingsmulighederne for folk, der har været selvstændigt erhvervsdrivende igennem længere tid.

Efter de gældende regler kan ratepensionsordninger ikke oprettes efter det fyldte 60. år, og fradragsretten for større éngangsindskud både på pensionsordninger med løbende udbetalinger (livrenter) og på ratepensionsordninger fordeles over en periode på 10 år.

Regeringen er opmærksom på, at disse regler kan have u hensigtsmæssige virkninger for tidligere selvstændigt erhvervsdrivende, der igennem en længere årrække har valgt at investere i virksomheden frem for løbende at trække beløb ud af virksomheden for at finansiere opsparing til egen pension. Denne persongruppe kan derfor have et særligt behov for at blive undtaget fra de nævnte regler, således at de kan oprette ratepensionsordninger efter det fyldte 60. år, og således at de får fuldt fradrag for éngangsindbetalinger til pensionsordninger i betalingsåret.

Det overvejes derfor at give de selvstændigt erhvervsdrivende, der afstår virksomheden efter deres fyldte 55. år og indbetaler den skattepligtige avance ved afståelse af virksomheden på en pensionsordning, denne skattemæssige særstilling. Herved vil man reelt ligestille denne per-

songruppe med personer på samme alder, der har foretaget løbende pensionsopsparing igennem en periode på 10 år eller mere, og som har nået at oprette ratepensionsordninger inden for aldersgrænsen på 60 år.

Et forslag som skitseret ovenfor vil imidlertid have betydelige provenumæssige konsekvenser. Forslaget har i praksis den virkning, at beskattningen af avancen ved afståelsen af virksomheden udskydes, så den ikke falder umiddelbart ved afståelsen af virksomheden, men først på det tidspunkt, hvor personen vælger at påbegynde sine pensionsudbetalinger.

Hvis blot 1000 personer foretager et éngangsindskud på 250.000 kr. hver, udløses skønsmæssigt et umiddelbart provenutab på 135 mio. kr. det første år, ca. 120 mio. kr. det næste år og ca. 105 mio. kr. i år 3 aftagende de følgende år med ca. 15 mio. kr. årligt. Efter ca. 10 år vil der ikke være yderligere provenutab. Herudover vil der være et varigt rentetab.

Der er ikke holdepunkter for en mere præcis vurdering af de provenumæssige konsekvenser, men en undersøgelse om generationsskifter i Danmark i Generationsskifteudvalgets betænkning nr. 1374/august 1999 (Bilag 2) kunne tyde på, at det kan komme til at dreje sig om en større personkreds end 1.000, ligesom det ikke kan udelukkes, at der vil være tale om større gennemsnitlige indskud end 250.000 kr. Der kan således meget vel blive tale om provenutab i størrelsesordenen ½ mia. kr. det første år og lidt mindre de følgende år.

Det er derfor nødvendigt at skaffe solid finansiering på et trecifret millionbeløb.

Forslaget indebærer desuden en risiko for, at udbetalingen fra pensionsordningerne ikke vil blive beskattet. De pågældende personer vil således have økonomisk fordel i som pensionister at bosætte sig i et land, som ifølge dobbeltbeskatningsoverenskomsten har beskatningsretten til pensionsordningerne, men som i praksis beskatter privat oprettede pensionsordninger lavt. Også dette forhold tilsiger, at der skaffes solid finansiering til forslaget.

Forslagets provenumæssige konsekvenser tilsiger derudover, at der indføres et lovmæssigt loft over størrelsen af de ovenfor omtalte éngangsinnskud uanset størrelsen af den skattepligtige avance ved afståelsen af virksomheden. Ved fastsættelsen af en beløbsgrænse bør der tages hensyn til, at en pensionsopsparing foretaget efter disse regler skal kunne give den berørte persongruppe en rimelig privat pension, når henses til hidtidig levestandard og de pågældendes øvrige pensionsordninger (folkepension, ATP m.v.).«

Et flertal (Venstres, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Centrum-Demokraternes, Kristeligt Folkeparti og Frihed 2000's medlemmer af udvalget) anerkender, at regeringen er indstillet på at give selvstændigt erhvervsdrivende, som afstår virksomheden, en skattemæssig særstilling i overensstemmelse med intentionerne i beslutningsforslaget fra CD.

Flertallet anerkender endvidere, at forslaget på kortere sigt vil have negative provenumæssige virkninger. Skatteministerens tilkendegivelse af, at 1000 personers éngangsinnskud af 250.000 kr. skønsmæssigt vil udløse provenutab på 135 mio. kr. det første år, og at det herefter vil være aftagende indtil det 10. år, hvorefter der ikke længere vil være provenutab, er således også i overensstemmelse med Generationsskifteudvalgets skøn, jf. betænkning nr. 1374/1999, s. 61.

Derimod tager flertallet afstand fra de elementer i skatteministerens udtalelse, som sigter mod en decideret overfinansiering af forslaget. Disse betragtninger må betegnes som værende for generelle og for overordnede til, at de kan tillægges væsentlig vægt i forbindelse med nærværende beretning. Skatteministerens bemærkninger om, at det forhold, at udbetalingerne fra ordningerne ikke vil blive beskattet, hvis pensionisterne udvander til visse lande, i sig selv begrunder en

solid finansiering, savner desuden saglig begrundelse.

Disse betragtninger fra skatteministeren giver flertallet anledning til at fremsætte følgende bemærkninger for at sætte forslaget økonomiske konsekvenser for det offentlige i et lidt bredere perspektiv:

Med hensyn til provenutabet er det vigtigt at understrege, at der jo alene er tale om skatteudskydelse, indtil udbetalingerne beskattes senest 10 år efter virksomhedsophør. Isoleret set er der dermed på sigt ikke tale om tab af skatteindtægter for de offentlige kasser, men om forskydninger i betalingsterminerne.

I forvejen udskydes i dag langt større beløb i forbindelse med eksempelvis arbejdsgiveradministrerede pensionsordninger for medarbejdere, kapitalpension og andre former for pensionsopsparing. Skatteudskydelsen er desuden ofte længere end 10 år.

Belastningen af statens finanser bør derfor regnes som det rentebeløb, som skatteudskydelsen bevirker. Rentevirkningen for 1.000 personers årlige brug af ordningen ved indskud på 250.000 kr. er således 40–50 mio. kr. årligt afhængig af rentefoden.

Dertil kommer, at bedre pensionsopsparingsmuligheder for selvstændige vil have den virkning, at der udbetales færre sociale ydelser til denne gruppe (f.eks. tillæg til folkepension og andre ydelser knyttet til folkepensionen). Dette vil være en direkte følge af de med pensionsordningen forbedrede indkomstvilkår. Det må i øvrigt forventes, at ordningen vil medføre besparelser i relation til efterløn, såfremt det bliver attraktivt at spare op til alderdommen frem for at gå på efterløn.

Flertallet er altså af den opfattelse, at den foreslåede pensionsordning har klare samfundsøkonomiske fordele, og at der derfor ikke er behov for den overfinansiering, som skatteministeren lægger op til.

Med disse bemærkninger støtter flertallet opfordringen til regeringen.

Et mindretal (Socialdemokratiets, Det Radikale Venstres og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) tilslutter sig skatteministerens udtalelse i beretningen og forventer på den baggrund et udspil fra regeringen til oktober med henblik på etablering af en pensionsordning for selvstændige erhvervsdrivende ved afhæn-

delse af virksomhed i forbindelse med generati-
onsskifte.

I øvrigt konstaterer mindretallet, at solid fi-
nansiering ikke kan forstås som en overfinansie-
ring af udgiften til nævnte pensionsordning, men
alene er en holdbar dækning for mistet provenu.

Et *andet mindretal* (Enhedslistens medlem af
udvalget) er imod forslaget og kan ikke tilslutte
sig forslag om yderligere skattebegunstigelse af
private pensionsordninger. I stedet burde folke-
pensionen forbedres, og alle, der har råd til selv
at spare op, bør spare op uden at modtage en eks-
tra check fra skattevæsenet.

P. u. v.

MARIANN FISCHER BOEL

formand